

SEIS! HUOMAA SYRJINTÄ

Tavoitteet:

- Tunnistaa syrjintä- ja häirintätilanteita ja ymmärtää niihin puuttumisen tärkeys
- Oppia keinoja puuttua syrjintään ja häirintään ja edistää yhdenvertaisuutta
- Harjoitella itseilmaisua improvisaatiota hyödyntäen

Kesto: 30 + min riippuen pienryhmien määrästä

Ryhmäkoko: Työskennellään 3–5 oppilaan pienryhmissä. Sopii 15–30 oppilaan luokille.

Tarvikkeet: Kuvaukset syrjintätilanteista (liitteenä). Kopioi liite ja leikkaa kortit irti. Jokainen ryhmä tarvitsee yhden tarinakortin.

Tehtävän kulku:

Jaa oppilaat 3–6 hengen ryhmiin. Rentoutumisen ja miellyttävän draamakokemuksen takaamiseksi ryhmät kannattaa muodostaa siten, että niiden jäsenet toimivat mielellään yhdessä eivätkä ujostele toisiaan. Draamatunnit on hyvä aloittaa lämmittelyleikeillä, jotta oppilaat pääsevät tunnelmaan ja rentoutuvat. Lämmittelyn jälkeen jokaiselle ryhmälle jaetaan kortti, jossa kuvataan lyhyesti syrjintätilanne. Tarinat liittyvät nuorten elämään ja lähiympäristöön. Ryhmän tehtävänä on esittää kortissa kuvattu tilanne. Jos ryhmässä on monta henkilöä, oppilaat voivat muokata tarinaa ja keksiä lisärooleja niin, että jokaisella on rooli. Varaa esitysten suunnitteluun ja harjoitteluun riittävästi aikaa ja mahdollisuus harjoitella luokan ulkopuolella.

Ryhmät esittävät kohtaukset vuorotellen. Ohjeista oppilaita huomioimaan yleisö ja esityssuunta. Ryhmä esittää ensin valmisteleman kohtauksen kerran läpi alusta loppuun ja aloittaa sitten saman esityksen alusta. Nyt yleisön tehtävänä on huutaa ”Seis!” heti, kun jotakuta syrjitään. Huudon jälkeen näyttelijät jähmettyvät paikalleen. Yleisö neuvoo, mitä kohtauksessa seuraavaksi pitäisi tapahtua, jotta loppu on onnellinen eikä ketään syrjitä. Kun yleisö on saanut vaihtoehtoisen loppuratkaisun kehiteltyä, esiintyjät esittävät uuden loppuratkaisun jatkaen siitä, mihin esitys jähmettyi.

Jakakaa purkukeskustelussa näytelmien herättämiä tunteita. Voit kysyä esimerkiksi:

- Miltä esiintyminen tuntui?
- Mikä kussakin kohtauksessa oli väärin? Miksi?
- Oliko uusi loppuratkaisu esiintyjistä ja muusta ryhmästä hyvä? Oliko se realistinen?
- Voisiko jokin esitetyistä tilanteista tapahtua oikeasti?
- Oletko törmännyt vastaaviin syrjintä- tai kiusaamistilanteisiin? Kuinka tilanteissa pitäisi toimia?
- Mitä voit tehdä, jos huomaat, että omia tai jonkun muun oikeuksia loukataan? Miksi on tärkeää puuttua syrjintään?

Kuvaukset syrjätilanteista (myös liitteessä):

Kesätyönhaku

Roolit: nuori työnhakija, haastattelijat

Tilanne: Romanitaustainen nuori hakee kesätöitä paikallisesta kahvilasta. Hän saapuu työhaastatteluun, ja haastattelijat tajuvat, että hän on romani. Haastattelijat eivät omista ennakkoluuloistaan johtuen halua palkata romania. He ovat haluttomia haastattelemaan nuorta ja etsivät tekosyytä jättää hänet valitsematta.

Merkkivaatekauppa

Roolit: myyjä, vartija, vähävaraisen näköinen henkilö, asiakkaita

Tilanne: Huonosti pukeutunut, vähävaraisen näköinen nuori astuu merkkivaatekauppaan sisään. Myyjä auttaa aktiivisesti muita asiakkaita mutta ei tätä nuorta. Huomatessaan vähävaraisen näköisen nuoren myyjä pyytää vartijaa poistamaan tämän liikkeestä. Myyjä ja asiakas juoruilevat vähävaraisen näköisestä nuoresta.

Koulun piha

Roolit: oppilaita

Tilanne: Nuoret keskustelevat matematiikan kokeen arvosanoista. Keskustelu ajautuu tiettyihin oppilaisiin, jotka pärjäävät aina hyvin kokeissa. Nämä oppilaat saapuvat paikalle, ja muut kommentoivat negatiiviseen sävyyn heidän koemenestystään.

Koulun käytävä

Roolit: oppilaita, opettaja

Tilanne: Ryhmä nuoria on kokoontunut käytävälle puhumaan eräästä aiheesta. Eräs nuori saapuu paikalle ja kysyy, mistä he oikein puhuvat. Muut eivät halua häntä mukaan keskusteluun, koska ajattelevat, ettei hän tiedä mitään aiheesta. Opettaja sattuu kävelemään ohitse ja kuulee tilanteen. Opettaja hoitaa tilanteen huonosti.